

หนังใหญ่วัดขนอน

“หนังใหญ่วัดขนอน” ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็น 1 ใน 3 แห่ง ที่ยังคงมีการสืบทอดการแสดง อนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟู ศิลปะการแสดงหนังใหญ่ ไว้เป็นอย่างดี จนได้รับรางวัลยูเนสโก ด้านชุมชนดีเด่นของโลก ที่มีผลงานการอนุรักษ์พื้นฟูมรดก วัฒนธรรมเชิงนามธรรม

“หนังใหญ่” มหรสพเก่าแก่ที่ถือว่าเป็น นาฏศิลป์ชั้นสูงของประเทศไทย และเป็นต้นแบบ ของการเล่นโขนในปัจจุบัน

หนังใหญ่เป็นศิลปะจากประเทศอินเดีย ที่เผยแพร่เข้ามาในไทยตั้งแต่สมัยอาณาจักรศรีวิชัย ตัวหนังใหญ่แกะสลักจากหนังวัว หรือหนังควาย นำมาฉลุเป็นรูปตัวละคร เรื่อง **“รามเกียรติ์”**

จากหนังตัวเล็กๆ ภายหลังได้มีการเพิ่ม ปราสาทราชวัง ต้นไม้ ป่า เพื่อให้สามารถเล่นจบ ภายในตอนเดียว จึงทำให้แผ่นหนังใหญ่ขึ้นมาก จึงเรียกว่า **“หนังใหญ่”**

เล่นกันเรื่อยมา จนเผยแพร่สู่ราชสำนักของ ไทย เมื่อ พ.ศ.2001 ประมาณ 500 ปีมาแล้ว ตรงกับสมัยของพระบรมไตรโลกนาถ สมัยอยุธยา เป็นที่นิยมของคนชั้นสูง เล่นในงานของพระมหากษัตริย์ เช่น งานฉลองพระราชสมภพ

หนังใหญ่ประกอบด้วยศิลปะทั้งหมด 5 แขนง คือ หัตถศิลป์-การทำตัวหนังใหญ่ นาฏศิลป์-การแสดง การเชิดหนังใหญ่ ดุคนเชิด ตัวหนัง คีตศิลป์-การเล่นดนตรีที่ใช้ประกอบในการแสดง วาทยศิลป์-คำพากย์ คำเจรจา และวรรณศิลป์-เรื่องรามเกียรติ์

จากนั้นมีการเผยแพร่จากภายในราชสำนัก สู่ชาวบ้าน ชุมชน ซึ่งวัดขนอนเป็นชุมชนหนึ่งที่ได้อ

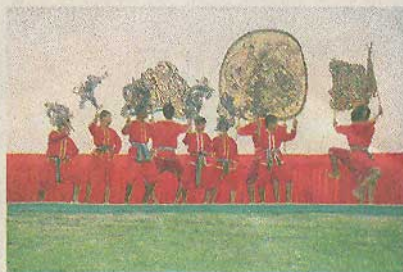
นอกจากจะเป็นงานสืบสานการแสดงหนังใหญ่แล้ว บรรยากาศของงานยังอบอวลไปด้วยวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวไทยโบราณ ที่มีศิลปะการเล่นตลอดจนการแสดงที่สร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ด้วยความคิดและความสามารถของเยาวชนคนรุ่นใหม่

อาทิ หุ่นเงา หุ่นสาย หุ่นคน หุ่นละครเล็ก การแสดง 4 ภาค ละครล้านนา ตอนกำเนิดนางสงกรานต์ การแสดงหุ่นเงาและอีม่อร้อยกับอาหารพื้นบ้านไทยมอญ พร้อมเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์หนังใหญ่วัดขนอนและการเชิดหนัง

รับการเผยแพร่มาในสมัยรัชกาลที่ 5 ผู้ริเริ่มในสมัยนั้น คือ **หลวงปู่กล่อม** หรือ **พระครูศรีมหาสมุทร** โดยหนังใหญ่ชุดแรก คือ ชุดหนุมานถวายแหวน ปัจจุบันสร้างรวมทั้งหมด 9 ชุด 313 ตัว ซึ่งถือว่าเป็นสมบัติของวัดที่ได้ร่วมสืบทอดมา แต่การเล่นหนังใหญ่ได้ซบเซาไปตามยุคสมัย

ที่เปลี่ยนไป และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย

พระครูพิทักษ์ศิลปาคม เจ้าอาวาสวัดขนอน บอกว่า ปีนี้นักจัดงานได้สืบสานวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าอีกครั้งระหว่างวันที่ 13-14 เมษายน ภายใต้แนวคิด **“แสงเงา เรื่องเล่า วิถีวัฒนธรรม”**

ใหญ่ที่นับวันจะหาชมได้ยากแล้ว

คณะหนึ่งใหญ่วัดชนอน ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภ์กรมรดกไทย ทรงเห็นคุณค่าในการแสดง และศิลปะหนึ่งใหญ่ มีพระราชดำริให้ทางวัดช่วยอนุรักษ์หนึ่งใหญ่ ทั้ง 313 ตัว และจัดทำหนึ่งใหญ่ทดแทนชุดเก่าที่ชำรุด

โดยมีมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นผู้สนองพระราชดำริสร้างหนึ่งใหญ่ชุดใหม่แทนและพระราชทานให้ทางวัดชนอนสามารถนำไปใช้ในการแสดงต่อไป

ทางวัดได้ร่วมกับประชาชน หน่วยงานของจังหวัดราชบุรี ที่ช่วยฟื้นฟูทำให้ปัจจุบันคณะหนึ่งใหญ่วัดชนอนกลับมาแสดงได้อีกครั้ง

ทำให้พิพิธภัณฑ์หนึ่งใหญ่วัดชนอนนำ “หนึ่งใหญ่วัดชนอน” ไปแสดงเผยแพร่ยังที่ต่างๆ ทั้ง

ในประเทศและต่างประเทศมาแล้วหลายครั้ง

เมื่อวันที่ 3 เมษายนที่ผ่านมา นายชนม์ชื่น บุญญาสุสานต์ ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี เป็นประธานแถลงข่าวร่วมกับ พระครูพิทักษ์ศิลปาคม เจ้าอาวาสวัดชนอน แถลงข่าวจัดงานเทศกาลหนึ่งใหญ่วัดชนอน ครั้งที่ 8 ขึ้น เพื่อการอนุรักษ์หนึ่งใหญ่วัดชนอนไว้

โดยทางจังหวัดราชบุรีร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเพชรบุรี ทางอำเภอโพธาราม และวัดชนอน จึงเชิญชวนประชาชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจมาร่วมงานการสืบสานอนุรักษ์หนึ่งใหญ่วัดชนอนให้คงเป็นเอกลักษณ์ของไทยต่อไป

พันธุ์ แก้วนัย